

La p de pseudònim

En alguns mots catalans d'origen erudit o estranger trobem certs grups consonàntics especials, amb consonants que podríem anomenar líquides, es a dir, que no tenen cap suport vocàlic, ja que són inicials i van seguides d'una altra consonant amb la qual no es poden combinar fàcilment en una mateixa emissió de veu.

Tenim, així, els grups gn (gnais, gnom, gnostic), mn (mnemònic, mnemotècnia) i ts (tsar, tsarina), i, principalment, els que presenten una p inicial: pn, ps i pt (pneumàtic, pneumònic, pseudònim, pseudo-derivat, psíquic, psicològic, psicòsi, ptolomeic, pterodàctil, etc.). Alguns d'aquests mots, com pneumàtic, pseudònim, psíquic, psicologia, etc., són avui ben usuals, ja s'han incorporat al llenguatge comú.

El castellà, que, naturalment, ha fet les mateixes incorporacions, potser amb més tendència a la simplificació que el català, o amb no tanta fidelitat als orígens, n'ha eliminat, preceptivament, la p inicial, encara que aquest precepte no ha acabat de satisfer tots els seus usuaris, alguns dels quals es resisteixen a escriure «seudònimo», «sicologia», etc. Però per la nostra part, aquest fet, ens l'hem de saber mirar de lluny. En català ningú no ha dit d'eliminar res, i tots els mots que hem dit conserven la prs inicial. Únicament tenim salm, com a forma més normal, al costat, però, de psalm.

Però vet ací que el grup ps inicial es presenta, inesperadament, en una altra sèrie de paraules, tant en català com en castellà: a les sigles del nom d'alguns dels diversos partits socialistes (o anomenats socialistes): PSUC, PSAN, PSOE... Suposem que en aquests casos, en castellà, no tindran també la idea d'eliminar-ne la p inicial. Però mirem, també, el que ens afecta a nosaltres: ¿per què aquests noms abreviats es pronuncien «el pe-suc», «el pe-san» i —encara que es tracti d'un partit no català— «el pe-soe»? Certament que és obeïnt a influències estranyes. Si no tenim cap problema a pronunciar pseudònim —que ningú no pronuncia pas «pe-seudònim» —tampoc no l'han d'ofrir PSUC o PSAN. (Altra cosa són les sigles sense cap suport vocàlic.) Notem que, precedits de l'article, fóra ben propi de pronunciar aquests noms així: «el-pe-suc», «el-pe-san», «el-pe-soe», sense que tingues importància si la p hi era amb prou feines perceptible.

ALBERT JANE